

Dnešní Palestina a Židé

Dr. Tomáš Hudec, Olomouc.

Pro každého křesťana je Palestina obestřena kouzlem náboženské poesie. Jména palestinských měst: Jerusalema, Betlema, Nazareta poutají k sobě obraznost dítěte od útlého mládí událostmi, které se tu staly. Palestinu posvětil Spasitel svým životem a svou smrtí — proto ji nazýváme zemí Svatou.

V posledních letech vedle zájmu náboženského budí osudy Palestiny také zájem politický. Každou chvíli opakují se v denním tisku zprávy o stěhování Židů do Palestiny, o odporu domácího arabského obyvatelstva a o úsilí britské vlády, která má nad Palestinou mandát, otázku palestinskou uspokojivě vyřešit.

*

Palestina jest země malá. Podle dnešních hranic, stanovených britskou vládou, má Předjordání — vlastní to Palestina — asi 26 tisíc čtverečních kilometrů, je tedy jen o málo větší než Morava. Zajordání je rovněž tak veliké.

Přirozené hranice Palestiny tvoří na západě Středozemní moře, na jihu a na východě arabská poušť. Na severu je hranicí Libanon a Antilibanon. Palestina jest z velké části hornatá. Od severu na jih táhnou se horská pásma jako pokračování Libanonu a Antilibanonu. Hluboká proláklina, kterou teče Jordán, ústící do Mrtvého moře, dělí Palestinu na dvě výrazně odlišné části, Předjordání a Zajordání.

Roviny táhnou se pouze podél břehu Středozemního moře (Šefela a Saron). K tomu přistupuje rovina Esdrelon, vnikající severně od Karmelského pásma hluboko do vnitrozemí.

Klima jest subtropické, tedy podobné jako na Sicilii nebo v severní Africe. Ročních dešťových srážek by bylo dost — přes 500 mm — jenže tyto deště jsou velmi nestejně rozděleny. Palestina zná jen dvoji roční dobu: dobu dešťů, jež trvá od listopadu do března, a dobu sucha od dubna do října, kdy z olověného nebe nepadne ani dešťové krůpěje. — Protože horstva jsou z velké části vápencovitá a poněvadž země jest úplně odlesněna, tu voda ze zimních dešťů, pokud není zachycena v cisternách a nádržkách, odtéká všechna do moře. V době sucha pak koryta potoků a řek (wadi) vysychají, vyjma jediný Jordán, kterému sníh, tající v létě na temeni velkého Hermonu (asi 3.000 m), dodává stálou vodu.

Tento klimatický ráz Palestiny má na způsob hospodaření ve-

liký vliv, a to nepříznivý. Palestina v Písmě sv. nazývá se zemí tekoucí »mlékem a strdí«. Dodnes Palestina své úrodnosti neztrátila. Roviny jsou úrodné, ba velmi úrodné, spadne-li dostatek vody. Hory naproti tomu, zbavené lesů a prsti, přecházejí v Judsku v úplnou poušť. Na jihu u Bersaby končí půda schopná vzdělávání. Odedávna dařily se v Palestině pšenice, ječmen a hlavně vinná réva. V době nové pěstují se tam se zdarem oranže, tabák atd. Z toho všeho plyne, že počet obyvatelstva, které půda Palestiny může uživit, je poměrně omezený.

Je na světě málo zemí, které mají tak pestré a pohnuté dějiny jako Palestina.

V polovici 2. tisíciletí před Kristem Izraelité, kteří vyšli z Egypta pod vedením Mojžíše, přitáhli od východu až k hranicím Palestiny. Tam však Mojžíš zemřel a nevkročil na palestinskou půdu, kterou byl Bůh zaslíbil Abrahamovi, praotci vyvoleného národa. Byl to Josue, který s Izraelity překročil Jordán, Palestinu obsadil a losem rozdělil mezi dvanáctero kmenů izraelských. Domácí obyvatelstvo skládalo se tehdy z různých kmenů, většinou kananejských Semitů. Ne-semitského původu byli Filišťané a Hethité. Toto obyvatelstvo bylo sice zčásti vyhlazeno, ale udrželo se ho mnoho, hlavně na pobřeží, v severní Galilei a v Zajordání.

Za Saula konečně kmény izraelské se sloučily v jedno království, které zesílilo a se rozšířilo za Davida a Šalomouna. Po smrti Šalomounově jeho říše se rozpadla na království severní, s hlavním městem Samarií, a na království jižní, kde byl hlavním městem Jerusalem.

Obojí králové, judští i izraelští, měli velmi nesnadné politické postavení. Pohlédneme-li na mapu, vidíme, že Palestina je mostem mezi Afrikou a Asií. V této době sousedila s dvěma velmocemi. Na jihozápadě byl to Egypt, na východě Assyrie a Babylonie. Kdykoliv vojska egyptská táhla proti Assyrii nebo zase vojska assyrská a babylonská proti Egyptu, tu jediná cesta pro armádu obou odpůrců vedla přes Palestinu. Když se králové izraelští a judští přidrželi Assyrie, tu egyptští faraonové bojovali proti nim jako svým nepřátelům: tak faraó Nechao roku 609 porazil a zajal judského krále Joachaze. A když Izraelité stáli na straně Egypta, tu zase Assyrie a Babylonie jednala s nimi jako se svými nepřáteli. Toto politické kolísání přivedlo posléze zkázu obojího království. Roku 722 dobyli

Assyřané Samarie a zničili království severní, roku 588 Babyloňané za krále Nabuchodonosora zmocnili se Jerusalema a způsobili pád království jižního. Izraelské obyvatelstvo severního i jižního království bylo z velké části odvedeno do zajetí a na jejich místo byli posláni pohanští kolonisté.

Tak Židé ztratili svůj stát, ztratili Jerusalem a chrám, ba ztratili i mateřskou řeč, protože v Babyloně zapomněli na rodnou řeč hebrejskou a počali mluvit aramsky. Neztratili však národního a náboženského uvědomění a nesplynuli — jak s tím počítali Assyřané a Babyloňané — s novým pohanským prostředím. Byla to zásluha proroků, kteří se stali duchovními vůdci svého národa. Izraelité viděli v Ninive a v Babyloně od té doby svého úhlavního nepřítele.

Babylonské zajetí trvalo sedmdesát let. Když perský Cyrus vyvrátil Babylonskou říši, tu z politických důvodů dovolil Židům vrátit se do vlasti. Právem počítal s tím, že vděční Židé budou perské vládě věrnými poddanými. Nevrátili se sice všichni Židé, ale přece jen značný počet. Novou kolonisaci Palestiny organisoval Zorobabel. A to za nesmírných potíží. Byly tu nesnáze vnitřní i vnější. Nesnáze vnější působil odpor domácího obyvatelstva a hlavně Samaritánů. Potíže vnitřní pozůstávaly v sňatcích Izraelitů s pohanským palestinským obyvatelstvem, neboť tak Židé mohli pozvolna ztratit svou národnost i náboženství. Byli to Esdráš a Nehemiáš, kteří pevnou organisací národního a náboženského života dali pevný základ k novému rozkvětu židovského národa na palestinské půdě. Doba neodvislých knížat hasmonejských v druhém a prvním století před Kristem je nejskvělejší dobou v dějinách Židovstva.

V této době se také židovské osady rozšířily po celém tehdejší světě. Nejčetnější byly v Egyptě, na Cypru a v Cyréně. Je to tak zv. židovská diaspora — rozptýlení. Říše římská měla za Augusta asi 55 milionů obyvatel, z čehož 4 miliony podle odhadu historiků tvořili Židé. V samém Egyptě bylo Židů přes milion!

Když se Židé dostali pod nadvládu římskou, tu, puzeni očekáváním pozemského Mesiáše, podnikli proti Římanům dvojí válku r. 66 a r. 132. Jak ani jinak býti nemohlo, Římané obě vzpoury krvavě potlačili, přes zoufalou statečnost bojujících povstalců. Nezdar obou povstání byl naprostý. Země byla zpustošena a židovské obyvatelstvo v Palestině z velké části vyhlazeno. A co Židů tam zbylo, to padlo za oběť protižidovské politice byzantských císařů.

Ve 12. století po Kristu bylo prý v Palestině jen asi 200 Židů. Židovstvo zůstalo omezeno na diasporu, t. j. na kraje mimo Palestinu.

Historický přehled, který jsme právě podali, je nutný, abychom porozuměli poměrům v Palestině, které vznikly novým vystěhováním Židů do jejich staré vlasti.

Stěhování ono začalo už na počátku 16. století, když za vlády Ferdinanda a Isabelly byli Židé ze Španěl vypovězeni. Těchto Židů ujala se turecká vláda, a s jejím souhlasem mnozí z nich uchýlili se do Palestiny. Tito Židé, mluvící zkaženou španělštinou, nazývají se Sefardim. Po válce Polska s Chmelnickým r. 1648 počali se stěhovat do Palestiny také Židé z Polska a Ukrajiny. Tito Židé, mluvící německým žargonem, slují Aškenazim. Židé tito stěhovali se do Palestiny namnoze z důvodů náboženských: chtěli totiž strávit a skončit svůj život na posvátné půdě praotců. Usazovali se výlučně ve městech, hlavně ovšem v Jerusalemě. Židovský básník dr. Frankl, který navštívil Palestinu r. 1856, napočítal tam Židů 10.400, z toho 5.700 v Jerusalemě samém. Židé tito byli vesměs chudí. Protože obchod a řemesla, jež provozovali, nestačila k jejich výživě, byli odkázáni na podporu Židů z ostatního světa. Pro Židy palestinské, na něž ostatní Židé pohlíželi jako na jakési národní hrdiny, konaly se sbírky po celém světě. Podíl na těchto sbírkách, zvaných chaluka, byl hlavním příjmem palestinských Židů.

Obrat ve stěhování Židů do Palestiny vyvolalo světové sionistické hnutí. Bylo to hnutí nejen náboženské, ale především politické. Jeho otcem byl vídeňský publicista Theodór Herzl, muž jinak ušlechtilý a ideální. R. 1896 vydal ve Vídni knihu »Der Judenstaat«, kde jasně vytkl cíl onoho hnutí, jež se nazývalo sionismem, protože jeho stoupenci sluli hebrejsky »milovníci Sionu«. Cílem sionismu jest národnostně sjednotit Židy celého světa, znovu osídlit Palestinu a vybudovat tam židovský národní domov, židovský stát. Sionistické hnutí rozšířilo se mezi Židy po celém světě a hlavně židovská mládež s nadšením chopila se této myšlenky. Od r. 1897 konají Sionisté skoro každoročně světové kongresy — jeden z nich byl také v Praze — na nichž myšlenka osídlení Palestiny zaujímá přední místo. Sionistické časopisy a brožury hledí všemožně šířit myšlenku rekolonisace Palestiny. Po smrti Theodora Herzla stal se předsedou sionistického sdružení Max Nordau, dnes je jím dr. Chajim Weizmann.

Vůdcové sionismu věděli dobře, že rolník, vzdělávající a milu-

jící rodnou hroudu, je nezbytným základem národa, a že proto dosavadní stěhování Židů do palestinských měst nemá budoucnosti. Pojali tudíž myšlenku zakládat v Palestině rolnické kolonie, kde měli Židé znova přivyknout polní práci a vzdělávání půdy. Byl to pařížský baron Edmund Rotschild, který se dal pro tuto myšlenku získat a který věnoval mnoho milionů na zakupování půdy a na zřizování rolnických osad v Palestině. Turecká vláda sice takovému zakládání židovských kolonií nepřála, ba židovské přistěhovalectví bylo zákonem zakázáno, ale židovské peníze byly mocnější než turecké zákony. Podle statistiky bylo před vypuknutím světové války r. 1914 takových židovských osad v Palestině 43 a celkový počet Židů v Palestině se odhadoval na 80.000. R. 1923 bylo těchto osad 101, a dnes je jich ovšem ještě více. Kolonie ty jsou většinou na úrodných rovinách při Středoziemním moři, na rovině Esdrelon a v Galileji.

Na zakoupených pozemcích byla postavena obytná stavení, synagogy a školy. Opatřen všechen hospodářský inventář, takže přistěhovalci přišli do hotového. Měli pouze povinnost splácet ročně nějakou částku na umořování investovaného kapitálu, aby se časem stali majetníky svého hospodářství. Ve školách dbáno toho, aby se děti naučily hebrejštině jako nové mateřské řeči. — Jest zajímavé, že některé z těchto kolonií jsou zařízeny komunisticky podle vzoru ruských kolchozů.

První místo mezi koloniemi zaujímá čistě židovské město Tell Aviv u Jaffy, které má přes 150.000 obyvatel. Od posledního dělníka a strážníka je tam vše židovské, a hebrejšтина jest jedinou vládnoucí řečí.

Významnou událostí bylo také založení a postavení židovské university na planině Skopus severně od Jerusalema. Tato universita, kterou roku 1925 sám lord Balfour otevřel, má se státi duchovním střediskem palestinského židovstva.

Za první světové války užili Turci a Němci Palestiny jako strategické základny k útoku na Suezský průplav. Útok ten se nezdařil a na jaře r. 1918 britský generál Allenby dobyl Jerusalema a obsadil Palestinu.

Tím nejen turecká vláda byla odstraněna, ale též jinak politické poměry v Palestině se z kořene změnily. Dosud to byla Francie, která vykonávala protektorát nad křesťany a posvátnými místy v Palestině. Vliv Francie, který trval vlastně už od dob Karla Veli-

kého, stupňoval se ještě od r. 1860, kdy Francie podnikla vojenskou expedici do Syrie, čímž potlačila protikřesťanské bouře, vyvolané Drusy v Damašku a na Libanonu a donutila Turecko dáti Libanonu samosprávu. Nyní, po světové válce, t. j. od r. 1918, Palestina dostala se úplně do politické sféry Anglie, a vliv Francie byl omezen na vlastní Syrii a Libanon.

Sionisté, kteří už dříve se těšili v Anglii značným sympatiím, použili této vhodné příležitosti, aby získali anglickou vládu pro své plány, což se jim, díky obratné propagandě, také podařilo.

Ministerský předseda lord Balfour vydal už 12. listopadu 1917 pověstnou deklaraci, která se stala od té doby úhelným kamenem britské politiky v Palestině a také základem sionistického úsilí o rekolonizaci Svaté země. V této deklaraci, která je vlastně odpovědí na dotaz lorda Rotschilda, Balfour prohlásil doslovně:

»Vláda Jeho Veličenstva pohlíží s přízní na vybudování národního domova — a national home — pro židovský lid v Palestině a užije svých nejlepších sil, aby dosažení tohoto cíle usnadnila. Je samozřejmé, že se nestane nic, co by poškodilo občanská neb náboženská práva nynějších nežidovských obcí v Palestině a politické postavení, které mají Židé v některé jiné zemi.«

Dvacátého druhého července 1922 Společnost národů svěřila formálně Anglii mandát nad Palestinou. V listině, kterou se tento mandát uděluje, praví se mezi jiným, že Anglie má býti odpovědna za uskutečnění prohlášení, obsaženého v Balfourově deklaraci »ve prospěch zřízení národního domova pro židovský národ v Palestině, při čemž se rozumí, že nemá být učiněno nic, čím by byla omezena občanská a náboženská práva nežidovských společností v Palestině«.

A dále se v mandátu praví: »že tím je provedeno uznání dějinné spojitosti židovského národa s Palestinou a důvodů pro znovuzřízení jeho domova v této zemi.«

Článek 4. mandátu zní: »Jako židovské zastupitelstvo má býti uznána sionistická organisace, . . . tato organisace má v souhlase s vládou Jeho britského Veličenstva podniknout kroky, aby zabezpečila spolupráci všech Židů, ochotných pomáhat při zřízení národního židovského domova.«

Tato slova mandátu jsou jasná a nepotřebují vysvětlení. Britská vláda slibuje zřízení národního domova v Palestině pro Židy, uznává dějinnou spojitost židovského národa s Palestinou a stanoví sionis-

tickou organizaci jako úřední zastupitelku židovstva. Znamená to vítězství, ba triumf politického sionismu.

Správu mandátního území v Palestině svěřila britská vláda vrchnímu komisaři — high commissioner. Prvním takovým komisařem byl Sir Herbert Samuel, který sionistické snahy všemožně podporoval, ale, ač sám rodem Žid, snažil se býti spravedlivým i k Arabům. O zemi získal si nepopiratelné zásluhy.

Už na počátku r. 1918 přišla do Palestiny sionistická komise, aby tam připravovala židovský národní domov. Byla zřízena banka pro výkup půdy a jiná pro podporu přistěhovalců.

Nyní stěhování Židů počalo růsti jako lavina. Nejvyšší číslo přistěhovalců vykazuje rok 1935, kdy do Palestiny přišlo 61.845 Židů. V jiných letech jsou čísla menší, ale značná. Britská správa hleděla proud přistěhovalců omezit dvojím způsobem:

a) Žádala předně, aby přistěhovalci přinesli s sebou značnější peněžitý obnos. Obnos ten byl u řemeslníků a dělníků menší, u kapitalistů až 2 tisíce liber.

b) Dále stanovila pro každý rok určitou kvotu přistěhovalců, která neměla býti překročena. — Než vedle těch, kteří se stěhovali do Palestiny legální cestou, bylo mnoho Židů, kteří se tam dostávali a dostávají ilegálně — »načerno«. Ba vznikla dokonce jednatelství, která za 40 liber za osobu podloudně dopraví každého Žida do Palestiny bez ohledu na předpisy a zákazy.

Statistika nám ukazuje, jak počet přistěhovalců vzrůstal. R. 1918 měla Palestina 700.000 obyvatel, z čehož bylo 80.000 Židů. Podle úřední statistiky z r. 1938 měla Palestina s přirozeným přírůstkem domácího obyvatelstva 1,400.000 obyvatel a z toho přes 400.000 Židů. Tedy za dvacet let počet obyvatel je dvojnásobný, počet Židů pětinasobný. Dnes je v Palestině jistě přes půl milionu Židů.

Jestli anglická vláda židovské přistěhovalectví nejen trpí, ale i podporuje, tu má jistě pro to také důvody politické. Ráda by viděla, aby na východě Suezského průplavu, pro Anglii životně důležitého, byla země obydlena národem oddaným a věrným britské říši. A takovým národem by jistě byli Židé, protože jejich existence v Palestině bude vždy závislou na britské podpoře.

Brožury sionistické mluví o pěti až šesti milionech Židů, kteří se mohou do Palestiny nastěhovat. To je ovšem přelud. Také sio-

nisté vědí, že malá Palestina nemůže tolik obyvatel uživit. Proto chtějí tam vybudovat ve velkém měřítku průmysl a rozvinout obchod, aby se Palestina stala tím, čím byla za starověku Fenicie, a tak mohla tolik obyvatelstva uživit. S houževnatostí, která je vlastní židovské rase, hledí sionisté Palestinu hospodářsky povznést, a ponevadž vládnou obrovským kapitálem, tu se jim to také daří. Tak na př. u vtoku Jarmuku do Jordánu byla vybudována velká elektrárna, a elektrisace celé země pokračuje velmi rychle.

S židovským přistěhovalectvím do Palestiny souvisí vykupování půdy, náležející domorodým Arabům. Tuto půdu kupují Sionisté za každou cenu. Zadlužený fellah dá se svěsti vysokou cenou a půdu prodá. Ceny půdy dostupují fantastické výše: za jeden akr, t. j. ne-celého půl hektaru pusté, nevzdělané půdy platí se až 200 liber; stejný výměr, t. j. akr oranžových zahrad u Jaffy, stojí 2.000 liber! Takový kapitál, vložený do půdy, nemůže se ovšem nikdy rentovat. Ale což na tom — tak usuzují Sionisté, jen když půda se dostane do židovských rukou. Největší zisk z takových prodejů mají syrští spekulanti, kteří půdu od fellahů skupují a pak za několikanásobnou cenu Sionistům prodávají. Došlo to tak daleko, že dnes přes třicet procent arabských fellahů v Palestině jsou bezzemky, a k tomu zadlužení. Nadto tito ochuzení fellahové nemají možnosti výdělků, protože sionisté do židovských osad zásadně nepřipouštějí žádných nežidovských pracovních sil.

Sionisté odůvodňují stěhování do Palestiny dvojími důvody:

Předně důvody historickými. Palestina byla po tisíce let domovem Židů a tito mají proto právo, aby ji pokládali za svou vlast a v ní se znova usadili. Jako se osídlení Palestiny podařilo Zorobabelovi, Esdrášovi a Nehemiášovi za pomoci vlády perské, tak Sionisté chtějí dnes totéž provést s podporou vlády britské.

Dále uvádějí důvody humanitní. Židé jsou v mnohých krajích pronásledováni a vypuzováni. Je tudíž požadavkem lidskosti, aby jim byl někde na světě poskytnut útulek a domov, kde by mohli klidně a bezpečně podle svého náboženství žít.

Tyto poslední důvody padají na váhu zvláště dnes, kdy statisíce Židů ztratilo svůj domov a kdy spojenecké vlády nevědí, co s nimi počít. Proto Sionisté žádají zřízení národního domova v Palestině.

Dosud jsou Židé v Palestině proti domácím Arabům v menšině. Ale počet jejich stále roste, a bude-li přistěhovalectví pokračovat, bude-li přistěhovalectví pokračovat,

čovat stejným tempem, pak do 20 let budou mít Židé v Palestině většinu, a pak židovský národní domov via facti se změní v židovský stát!

Domácí arabské obyvatelstvo čítá dnes v Palestině přes jeden milion. Tito Arabové jsou převážnou většinou mohamedáni. Pouze asi 100.000 je domácích křesťanů různých vyznání, kteří však mluví arabsky a cítí se Araby tak jako jejich mohamedánští krajané.

Tito palestínští Arabové dobře cítí nebezpečí, které jim hrozí. Mají sice zaručena všechna občanská práva, ale co jim to pomůže, když budou zbaveni půdy a národnostně zatlačeni do minority a tak se stanou ve své vlastní zemi heloty! Arabové tito vidí v přistěhovalých Židech nepřátelské vetřelce, kteří je chtějí připravit o půdu a vlast, ve které také přes 1000 let bydlí. Nepřátelství a nenávist mezi domácími Araby a Židy rostou tou měrou, jak židovských přistěhovalců přibývá.

Ve svých protestech odvolávají se palestínští Arabové na závazný slib anglické vlády za světové války, že všechny arabské kraje, dříve poddané Turecku, dostanou nezávislost a samosprávu. Protože Palestina nebyla vyňata z těchto krajů, proto Arabové žádají nezávislost i pro Palestinu. Ovšem Sionisté k tomu nikdy nemohou dáti souhlas, protože, kdyby Palestina měla samosprávu a vlastní parlament jako sousední Irak, nebo saudská Arabie, pak by arabská většina okamžitě zakázala stěhování Židů do Palestiny a výkup arabské půdy. Zatím domácí Arabové protestují nejen slovy, ale vyvolávají stávky a povstání, které Anglie, ač nerada, musí násilím potlačovat, aby udržela pořádek. A za palestinskými Araby stojí nejen celý arabský svět, ale také indičtí mohamedáni.

Anglie, která na východě vystupuje jako ochránkyně islamských národů, a které na přátelství Arabů velmi záleží, má tu nesmírně těžké postavení. Když převzala mandát nad Palestinou, netušila, jaké břímě si uvalila na svá bedra.

Britská vláda učinila různé pokusy, aby palestinskou otázku rozřešila tak, aby obě strany, t. j. Židé i Arabové, byly uspokojeny. Nejprve se pokoušela přivodit dohodu mezi Araby a Židy. Všechny tyto pokusy ztroskotaly, protože to bylo slučování ohně s vodou. Nenávist a rozpor mezi Araby a Židy v Palestině se prostě nijak překlenout nedají.

To uznala také královská britská komise pro Palestinu, a proto

v červenci 1937 učinila návrh rozdělit Palestinu na dvě části, arabskou a židovskou, tak aby každá část byla neodvislým státem. Jenom Jerusalemem a jiná posvátná místa ještě s některými částmi zůstala by zvláštním mandátním územím britským. I tento návrh jak Sionisté, tak Arabové naprosto odmítli.

V úrodném Zajordání Židé se dosud usazovat nesměli, ač se kojili nadějí, že k tomu časem dojde. Byl to jakýsi úspěch Arabů, když r. 1922 britská vláda výslovně prohlásila, že Zajordání je vyloučeno ze zřizování národního židovského domova. Zajordání prý má býti vbrzku proměněno v úplně neodvislý stát. Aspoň noviny v lednu 1946 přinesly zprávu, že správce zajordánského mandátního území emir Adballah za tím účelem byl povolán do Londýna. Tedy Zajordání zůstane uzavřeno židovským přistěhovalcům a Sionisté se musejí omezit na Předjordání, čili Palestinu vlastní. Spekulant, kteří už v Zajordání zakupovali půdu, aby ji svým časem Sionistům se ziskem prodali, byli trpce zklamáni.

O řešení otázky palestinské a židovské vůbec radí se nyní v Novém Yorku smíšená komise americko-anglická. Na čem se usnese a jak se rozhodne — řádky tyto píšeme v únoru 1946 — dosud nikdo neví. Neklid a nepokoje zatím v Palestině trvají dále, ba ještě se stupňují.

Zdaří se plán Sionistů, uskuteční svůj ideál zříditi v Palestině národní židovský domov nebo židovský stát? To sice nevíme, ale jedna věc zdá se jistou. Stanou-li se sionistické plány skutkem, pak taková Palestina, osídlená Židy, bude podobna malému ostrovu v arabském moři, a to v moři rozbouřeném a nenávistí naplněném. Kdyby jednou v budoucnosti za změněných politických poměrů britská ochrana Palestiny přestala, pak onen ostrov bude zaplaven a zmizí s povrchu zemského . . .

Je skoro napodiv, že Židé, kteří jsou jinak tak střízlivými realisty, s tímto nebezpečím nepočítají. Jen řídké jsou mezi nimi hlasy, které na toto nebezpečí poukazují. Tak H. Prague v Archives Israelites (Jerusalem 1907, str. 569) píše: »Kdyby se sen Sionistů, t. j. osídlení Palestiny Židy někdy uskutečnil, tu bychom se musili trást strachem o bezpečnost, budoucnost, finance a vnitřní pokoj země.«

Zatím tedy třeba vyčkávat, co budoucnost přinese.